

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 De his quæ pertinent co[m]iter ad omnes homines.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

tra forte restituere, quia iniuste accepit, & per consequens sequens damna & interesse. Sed cum ipsius pecunia usurarie non sit alius usus, quam ipsa eius substantia, ratione iam dicta, patet consequenter quod ex quo pecuniam usurariam reddidit, de usu pecuniae nihil reddere tenetur: teneretur autem reddere aliquid id, quod lucratus esset de domo aliena, uel de equo, uel aliquo huiusmodi, etiam postquam res huiusmodi reddidisset, quia in talibus appreritur res, & usus rei.

Ad illud ergo quod in contrarium obijcitur dicendum, quod pecunia usuraria non se habet per modum radicis ad lucrum quod de ea fit, sed solum per modum materię. Radix enim aliquo modo habet uirtutem causę actiue, in quantum ministrat alimentum toti plantę: unde in humanis actibus uoluntas & intentio comparantur radici, quę si peruersa fuerit, opus erit peruersum, non autem hoc est necessarium in eo quod est materiale. Potest enim aliquis interdum malo bene uti.

QUESTIO XIII.

DEINDE quęstum est de his quę pertinent communiter ad omnes homines.

¶ Et primo, Quantum ad animam.

¶ Secundo, Quantum ad corpus.

¶ Tertio, Quantum ad actum hominis.

¶ Circa animam quęstia sunt tria.

¶ Primo, Quantum ad substantiam eius: utrum sit composita ex materia & forma.

¶ Secundo, Quantum ad cognitionem eius.

¶ Tertio, Quantum ad penam ipsius.

ARTICVLVS XX.

Utrum anima sit composita ex materia & forma.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur quod anima sit composita ex materia & forma: Intellectus enim humanus comparatur ad substantias intellectuales superiores per recessum simplicitatis: sed de quodammodo dicitur a simplici, incidit in aliquam compositionem: prima autem compositio est ex materia & forma. ergo anima humana est composita ex materia & forma.

SED CONTRA est, quod phil. dicit in 3. de anima, quod species rerum materialium prout sunt in ipsis rebus, non sunt intelligibiles actu, quia sunt in materia: sed prout sunt in anima intellectiua humana, sunt intelligibiles actu. ergo non sunt in materia. non ergo anima humana est composita ex materia & forma.

RESPON. Dicendum, quod si materia dicatur omne illud quod est in potentia quocumque modo, & forma dicatur omnis actus, necesse est ponere, quod anima humana, & quęlibet substantia creata sit composita ex materia & forma. Omnis enim substantia creata est composita ex potentia & actu. Manifestum est enim, quod solus deus est suum esse quasi essentialiter existens, in quantum s. suum esse est eius substantia, quod de nullo alio dici potest. Esse enim subsistens, non potest esse nisi unum, si cut nec albedo subsistens non potest esse nisi unum. Oportet ergo quod quęlibet alia res sit ens participatiue, ita quod aliud sit in eo substantia participans esse, & aliud ipsum esse participatiue. Omne autem participans se habet ad participatum sicut potentia ad actum, uel substantia cuiuslibet rei creatę, se habet ad suum esse sicut potentia ad actum. Sic ergo omnis substantia

creata est composita ex potentia, & actu. ex eo quod est, & esse, ut Boet. dicit in li. de hebdomada. Sic utrumque componitur ex eo quod est album, & albedine. Si uero materia proprie accipiatur pro illo quod est potentia tantum, sic impossibile est quod anima humana sit composita ex materia & forma, & hoc potest manifestari dupliciter. Primo quidem ex eo quod est intellectualis substantia: manifestum est enim quod intellectus in actu est intellectum in actu. Intellectum autem in actu est aliquid, in quantum est immateriale. Est enim aliquid perfecte cognoscibile in quantum est actu, non autem in quantum est potentia, ut dicitur in 9. meta. unde cum materia sit ens in potentia, forma in materia existens non potest esse perfecte cognita, ut intellecta in actu: unde sequitur quod nulla substantia intellectiua, cuius perfectio est ipsum intellectum in actu, sit materialis, eo quod oportet perfectionem proportionati perfectibili. Secundo apparet idem ex hoc, quod anima est forma. Cum enim forma sit actus, & id quod est in potentia, non possit esse actus, impossibile est quod aliquid compositum ex materia, & forma secundum se totum sit forma. Si ergo anima quę ponitur componi ex materia & forma sit forma secundum aliquam sui partem quę est actus, cuius nulla pars est materia, sequitur quod animę pars non sit materia: hoc enim dicimus animam quod est actus corporis animati.

Ad illud uero quod in contrarium obijcitur dicendum, quod potentia & actus sunt prima principia in genere substantię; materia autem & forma sunt prima principia in genere substantię mobilis: unde non oportet omnem compositionem in genere substantię esse ex materia & forma, sed hoc solum necesse est in substantiis mobilibus.

QUESTIO IX.

DEINDE quęstum est de anima quantum ad eius cognitionem.

¶ Et circa hoc quęstia sunt duo.

¶ Primo, Utrum anima separata a corpore cognoscat aliam animam separatam.

¶ Secundo, Utrum liceat ab aliquo moriente exigere ut statim suum post mortem denuntiet.

ARTICVLVS XXI.

Utrum anima separata cognoscat aliam animam separatam.

CIRCA primum sic proceditur. Videtur, quod anima separata a corpore non cognoscat aliam animam hominis, quā in hac uita cognouit. Omnis enim cognitio per aliquam sit similitudinem: sed in una anima non fuit expressa alterius animę similitudo in hac uita, quę possit in ea post mortem remanere. ergo una anima separata non potest aliam cognoscere.

¶ Prat. Philo. dicit in 3. de anima, quod corrupto corpore anima non reminiscitur. non ergo recognoscit animam hominis, quam in hac uita cognouit.

SED CONTRA est, quod dicitur Luc. 16. quod diues in inferno secundum animam positus recognouit Lazarum in sinu Abrahę secundum animam existentem.

RESPON. Dicendum, quod cum nulla substantia propria operatione destituatur, necesse est ponere, cum anima intellectiua post mortem remaneat, quod aliquo modo intelligat. necesse est autem ei attribuere alterum modum modorum intelligendi, ut scilicet intelligat uel abstractendo species intelligibiles a rebus, sicut nunc intelligit Quodlib. S. Tho. C 4 git

D. 461.

Te. com. 20.

B

C

1. p. q. 5. ar. 5. ca. 2.

Te. com. 16.

D. 354.

1. p. q. 5. ar. 5. ca. 2.

1. p. q. 5. ar. 5. ca. 2. & anima. ar. 17. & 18.

Te. com. 20.